

N:o 22.

Ank. till Riksd. Kansli den 20 April 1875, kl. 10 f. m.

*Andra Kammarens Andra Tillfälliga Utskotts Utlåtande N:o 7,
rörande förbud mot gårdfarihandel och marknader, som ej
i vederbörlig ordning blifvit pålysta.*

Till Utskottet har blifvit öfverlemnad en af Herr *Per Nilsson* i Wittjerf väckt motion (N:o 57), rörande två med hvarandra beslägtade ämnen, hvilka Utskottet anser sig lämpligast böra behandla i särskilda punkter.

Med afseende på den s. k. *gårdfarihandelns* menliga följder att uppväcka och underhålla begär efter öfverflödsvaror samt en skadlig köplust och för de mindre eftertänksamme föranleda onödiga utgifter, och då, genom lättheten att nu mera få upprätta salubodar, tillgången på behöfliga varor bör vara fullt tillräcklig att göra denna kringresande handel öfverflödig, tillstyrker motionären, att Riksdagen måtte hos Kongl. Maj:t göra underdånig hemställan om förbud mot all sådan handel.

De omdömen, motionären uttalar öfver gårdfarihandelns skadlighet och obehöflighet, kunna af Utskottet icke underkännas. De kringresande handelsmännen utöfva ett ingalunda godt inflytande; och ofta nog lärer väl deras sätt att gå till väga vara af beskaffenhet att motverka en förständig sparsamhet, befrämja öfverflöd och lyx samt förleda godtrogna köpare till stora utgifter, under det de säljande sjelfve ofta bereda sig oskäligen vinst. Men dels lägga handels- och näringsförfattningarne, efter Utskottets tanke, ett bestämdt hinder i vägen mot det ifrågasatta förbudet, och dels torde det väl näppeligen kunna af statsmakterna begäras, att de genom lagstiftningsåtgärder skola kunna bevaka eller förhindra

Bih. till Riksd. Prot. 1875. 8 Saml. 2 Afd. 2 Band. 15 Häft.

en öfverdrifven köplust och böjelse för slöseri, hvilka på helt andra vägar böra motarbetas. Utskottet finner sig således böra tillstyrka,

1:o att Herr Per Nilssons motion i denna del icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Då, oaktadt inga andra *marknader* lagligen få hållas, än de förut i vederbörlig ordning bestämda, eller särskildt af Kommerskollegium utlysta, det likväl är ganska vanligt, särdeles i de norra länen, att köpmännen sjelfva genom tillkännagifvanden i allmänna tidningar och i kyrkorna låta utlysa s. k. "liquidationsmöten" i förening med handel, hvilka möten oftast antaga karakteren af marknader och åtföljas af de oordningar, förbrytelser och för kommunerna kännbara kostnader, som vanligen tillhöra marknaderna, men här äro betänkligare, då inga åtgärder till ordningens skydd kunnat på förhand vidtagas; har motionären hemställt, att Riksdagen måtte hos Kongl. Maj:t anhålla antingen om förbud mot alla af enskilde utlysta marknader eller föreskrifter för de utlysande att förut i god tid om sina afsigter underrätta kommunalstyrelsen i orten äfvensom bekosta nödig polis.

Från många håll har Utskottet hört bekräftas, att de s. k. liquidationsmötena på åtskilliga orter i Norrland pläga försäkra högst betänkliga oordningar och uppträden, af hvilka grofva förbrytelser stundom följt, samt betydande kostnader tillskyndats kommunerna. Vanan att i förening med dessa möten anställa "marknad" har gått derhän, att äfven i de offentliga tillkännagifvanden sjelfva denna benämning nyttjas, såsom tvänne här bifogade aftryck ur en norrländsk tidning utvisa. Den omständigheten, att dessa missförhållanden företrädesvis ega rum i en del af vårt land, anser Utskottet icke vara något skäl för Riksdagen att lemna dem utan afseende. Och då det visat sig att Konungens Befallningshafvande icke förmått med de medel, som stått dem till buds, förekomma berörda olägenheter, anser Utskottet, i likhet med motionären, någon åtgärd emot detta onda böra från det allmännas sida vidtagas. Det har härvid syns Utskottet, att det med motionen afsedda ändamålet borde kunna vinnas, om genom ett tillägg till 9 § 3 mom. i nu gällande Kongl. Förordning angående näringsfriheten stadgades, att den, som vill medelst i kyrka uppläst eller i tidning införd kungörelse tillkännagifva, att han ämnar å annan tid, än då marknad är, och å ställe utom den ort, der han bosatt är, sjelf eller genom andra idka handel, skall vara skyldig ej mindre att sist åtta dagar, innan sådan kungörelse i kyrka uppläses eller i tidning införes, om förhållandet göra anmälan hos Konungens Befallningshafvande, än äfven, i händelse nämnda myndighet finner nödigt förordna kronobetjening att till ordningens upprätthållande vid sådant tillfälle närvara, bekosta den

rese- och traktamentsersättning härför, som kronobetjening för biträde vid extra förrättning lagligen tillkommer, äfvensom bestrida kostnaden för andra åtgärder, som för ordningens upprätthållande möjligen befinnas nödiga. Då emellertid, om frågan öfverlemnas till Kongl. Maj:t, en närmare pröfning deraf också lärer leda till lämpliga stadganden, inskränker sig Utskottet till att tillstyrka,

2:o det Riksdagen måtte i underdånig skrifvelse hos Kongl. Maj:t anhålla om meddelande af föreskrifter till motverkande af de olägenheter, hvilka visat sig hafva uppstått såsom en följd af det i synnerhet i de norra länen brukliga förfarandet att för idkande af handel utlysa så kallade "liquidationsmöten".

Stockholm den 17 April 1875.

På Utskottets vägnar:

A. W. STAAFF.

Reservation:

af Herr *Lasse Jönsson.*

Bilaga. Utdrag ur tidningen Norrbottens-Kuriren för år 1875
N:o 10 den 5 Mars.

Handlande och handverkare från Luleå komma i likhet med föregående åren att hålla marknad i Råneå den 18 och 19 samt i Öfver-Luleå & Boden den 25 och 27 Mars för handels bedrifvande och räkningars uppgörande. Luleå i Februari 1875.

Enligt uppdrag: *J. O. Röckner. C. G. Norberg.*

Under instundande marknader i Råneå och Öfver-Luleå kommer undertecknad att försälja till mycket billiga priser — — — —

Råneå i Mars 1875.

Fr. Dürango.